

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 245. Num & quando licitum sit occidere bannitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

nus in talem Clericum adulterum docet Mol. *ir. 3. d. 99. in princ.* Laym. *loc. paulo post citando*, juxta *c. si verò, de sent. excomm.* impunè quoque occidi Judicem vel Magistratum deprehensum in adulterio, tenet Clar. citans Barr.

2. Resp. Secundò: Adulterum deprehensum in adulterio à marito cum propria uxore, si est vilis persona, posse impunè occidi in propria domo, non alibi, tradit Clar. per *l. marito. ff. de adulter.* citans Paris. *l. 4. cons. 154. n. 12.* attestantem de communi Legistarum & Socin. Jun. *l. 20. cons. 34.* secus verò esse, si adulter non sit vilis persona, quem tamen si occiderit, non afficitur quidem ultimo supplicio propter justum dolorem, sed pœnâ mitiore v. g. relegatur vel mittitur in exilium, juxta *l. si adulterium. §. Imperatores. ff. de adult. & l. Grachus c. eod. tit.* Non tamen maritus deprehensum Clericum in adulterio, si eundem percutiat, incurrit pœnas *can. si quis suadente.* juxta *c. 3. de sent. excomm.* cujus contrarium est in sponso per verba de futuro, si is percutiat Clericum cum sponfa fornicantem. Clar. *n. 49.* Num verò tam pater quàm maritus in casibus, in quibus ipsi occidere possunt licitè adulterum, possint idipsum licitè mandare alteri, non ita liquet; pro negativa citat Clar. *n. 51.* Rolandum, *l. 2. cons. 24. n. 29.* & alios; affirmativam servari in practica probat ex facti contingentia Curia Neapol. teste de Afflic. & aliis; posse idipsum mandari proprio filio dicit citatis Bald *in cit. l. Grachus. n. 5.* & aliis, qui dicunt esse frequentissimam & communem D. D.

3. Resp. Tertio: Quamvis hæc omnia procedant in foro contentioso, in foro tamen conscientia non licere patri aut marito, neque filiam, neque uxorem, neque adulterum in adulterio deprehensos occidere, & peccare illos occidendo mortaliter, docent cum Gl. *in c. inter hæc. 33. q. 3.* Didacus *in Lib. 4. Decret. fol. 142. n. 8.* Villalob. *in collect. comm. opinion. Lit. M. num. 23.* Monchiaca *L. 1. de restib. p. 1. post n. 7. vers. unde data,* quam tamen opinionem sibi nunquam placuisse, ait Clar. *l. c. n. 50. ed.* quòd impium esse censet, dicere apud se, (puta Legistas) vigere aliquem legem, quæ peccatum mortale committi permittat. Verùm rectius responderetur sub distinctione, nimirum leges civiles iniquas esse, si permitterent approbative patrem aut matrem occidere adulterum, uti constat ex *c. inter hæc. 33. q. 2.* & D. August. *L. 2. de adulter. conjugum. c. 15.* D. Thom. *in 4. dist. 37.* & ita docent Sotus *L. 5. q. 1. a. 3.* Covar. *in epitome. c. 7. §. 7. n. 12.* Tholof. *L. 36. Syntag. c. 6.* Mol. *de 7. ir. 3. d. 7. Less. L. 2. c. 9. du. 5.* Laym. *L. 3. ir. 3. p. 3. c. 2. n. 4.* ex ea ratione, quòd non condemnatum à privato occidi, nulla æquitas patitur; juxta *L. 2. ff. ad Leg. Cornel. de Sicar.* Ad hæc charitati christiana maxime adversetur subito occidere hominem tam imparatum & impœnitentem, adeoque leges approbativas talis homicidii non posse non esse iniquas, leges verò civiles iniquæ non sunt, dum id permittunt solùm negativè, quatenus nimirum in tali casu pœnam homicidæ non decernunt, neque actionem contra eum seu civilem seu criminalem recipiunt, idque ob circumstantiam injuriæ & justis doloris, quem in eo casu temperare difficillimum est, ut dicitur *L. si adulterium. §. Imperator. ff. ad leg. Juliam de adulter.* uti ob eandem rationem SS. Canones excommunicationis sententiam à patre & marito percutiente Clericum deprehensum in adulterio, juxta dicta paulò antè, remonent. Non tamen impediunt dictæ leges Civiles

negativè permittentes in eo casu interfectionem adulteri; quò minus ea sit mortaliter peccaminosa, si committatur non adempto sufficiente usu rationis ob iram & subitaneum furorem.

Quæst. 245. Num & quando licitum sit occidere Bannitum?

1. Resp. Primò: Supponendo posse Magistratus & Principes supremos in malefactores, non tantùm quos præsentem in sua potestate habent, mortis sententiam ferre & exequi, sed & in absentes, proscribendo eos publicè, vitamque eorum exponendo, ita ut cuius privato liceat illos impunè, etiam in foro conscientia occidere. Soto *L. 4. de iust. q. 1. n. 2.* Syl. Armil. Sa. *v. Bannitur. Beia. cas. reservat. p. 1. c. 41.* Laym. *l. c. c. 2. n. 2.* ex ea ratione, quòd, cum reipublicæ interfit de malefactoribus & hostibus suis penam mortis sumere, hoc autem non possit reo aliò dilapso, poterit facultatem dare omnibus aliis illum ubicunque deprehensum occidendi, modò tamen ex parte Principis proscribentis serventur sequentia: Primò, ut de delicto capitali, quod hujusmodi proscriptionem mereatur, ei constet. Secundò, ut periculum grave ex malitia bannizandi imminet reipublicæ, v. g. sit perduellis, prædo, insidiator vitæ Principis, Veneticus, &c. Tertio: ut Ordinario procedendi modo contra præsentem reum executio fieri nequeat.

2. Resp. Secundò: Poterit itaque in hoc casu quilibet privatus uti illa facultate, & bannitum interficere. Ex parte verò privatorum volentium occidere bannifatum, ut licitè fiat occisio, requiritur: Primò, ut sententia banni per appellationem legitimè interpositam non sit suspensa, Laym. *l. c. Reiffenst. h. t. num. 68.* Clar. *L. 5. §. Homicidium. num. 64.* citatis pluribus aliis, qui testantur esse communem; qui etiam addit, non posse occidi bannitum currente tempore ad appellandum à sententia banni dato, quamvis subjungat, in sua provincia sublatam omnem appellationem in criminalibus causis. Secundò, ut occisio fiat præcisè ex zelo justitiæ, & ob bonum publicum, & non ex odio, passione privata, vel affectu vindictæ vel turpis lucri; iidem *ll. cit.* Tertio ut non fiat occisio extra territorium proscribentis; eum, sicut ipsi Magistratus, ita à foriote privatis illicitum est facere executionem extra territorium. ita Sylv. *v. Homicidium. 1. q. 3. n. 7.* ubi quòd, qui in alieno territorio clam aut per insidias proscripsum occideret, tanquam Homicida puniri posset, quod approbat Laym. *l. c. q. 2.* Armil. *v. bannitus. n. 1. in fine.* Sa. *v. eodem. n. 1.* Azor. *p. 3. L. 2. c. 2. q. 3.* Tolet. *L. 5. c. 6. num. 18.* Laym. *l. c. Reiffenst. l. c. cum communiore TT. contra Clarum. L. 5. v. Homicidium. n. 66.* Facin. *pr. crim. p. 3. q. 10. n. 213.* qui tamen id, quòd per sententiam justam bannizatus ubique etiam extra territorium proscribentis occidi possit, limitat, ut solùm locum habeat in præscripto ob Crimen Læsa Majestatis. Quartò, ut persona bannizata non sit speciali jure conjuncta privato volenti illum occidere, v. g. pater, filius, conjux, vel etiam, ut Laym. qui proscripsum alere tenentur, hos enim occidere semper illicitum est, nisi actuales hostes reipublicæ existant, seu veniant ad delendam patriam. Arg. *L. minimè. ff. de relig. & sump. fun.* Clar. *n. 59.* Qui etiam ait, censere extra hunc casum actualis & veræ hostilitatis erga rempublicam filio occidenti patrem bannizatum amputandum

dam caput; cum pater, etsi bannizatus, non desinat esse pater, aut amittat jura naturalia. Porro notandum hic, observatis etiam prædictis omnibus non nisi ex gravissima causa (qualis v. g. esset, si ex vita malefactoris immineret quotidianum reipublicæ periculum) licere Magistratui ita bannizare aliquem, ut monet Mol. de I. & I. tract. 2. d. 7. eò quòd ex bannizatione & licita proscriptione occisione plerumque sequantur magna incommoda, inter quæ est improvise occisi banniti interitus, quòd ad corpus & animam.

Quæst. 246. Num liceat bannito se defendere contra aggressorem suum?

R Esp. Juxta probabiliorum & communiorum, quam contra Clarum l. c. num. 7. aliòsque ab eo citatos defendunt Azor, Tom. 3. L. 2. c. 1. q. 11. Sa. v. bannitus. num. 4. Laym. l. c. q. 1. vers. sed nunquid. non licere proscriptione se defendere occidendo vel mutilando, si opus est, aggressorem suum; quia is est veluti minister publicæ justitiæ habens jus & potestatem occidendi proscriptionem, adeoque sicut reo publico non licet vitæ salvandæ gratia occidere lictores ducentes illum ad carcerem vel supplicium, ita nec bannito aggressorem suum. Laym. l. c.

Quæst. 247. Num licitum bannitum occidere proditorie?

R Esp. In hoc non convenite AA. etsi enim id negent multi apud Clar. l. c. num. 61. ipse tamen probabilius tenet affirmativam, citatis pro eo Dec. in c. quæ in Ecclesiarum, de constit. n. 14. in fin. Bossio in tit. banniti quid amittant. num. 1. ubi etiam, quòd liceat eos occidi facere per pecuniam, & sic per assassinium. Addit tamen Clar. quòd, quid quid sit de jure, servari apud se, bannitus, qui potest impunè interfici, possit etiam proditorie occidi, nisi tamen expressè dedisset illi fidem de non occidendo, in quo casu ait, se occisorem banniti facturum decapitari, eò quòd etiam hosti servanda fides.

Quæst. 248. Num valeat alicubi inductum statutum impunè offendendi & occidendi bannitos?

R Esp. Quamvis juxta dispositionem juris communis bannitus impunè occidi non possit, ut cum Bart. in L. ut vim. ff. de I. & I. n. 1. & communi DD. Clar. l. c. n. 2. dicens, hanc conclusionem maximam habere æquitatem, ne homines ea de causa inter se ipsos sæviant, fieri tamen posse speciale tale statutum interveniente saltem Autoritate Magistratûs alicujus supremi, & stante tali statuto occidentem fore liberum ab omni pœna homicidii, videtur esse extra dubium, & sequi ex dictis; si enim id fieri potest vi sententiæ hic & nunc latæ à supremo Principe, cur non vi talis statuti stabiliter inducti pro communi quiete, ut Bart. in L. 2. c. quando liceat unicuique sine jud. vind. n. 1. & valere tale statutum, docent Bart. in L. omnes populi, de I. & I. Alex. L. 2. conf. 2. circa finem. dicens communem, pluresque alii apud Clar. n. 53. quin & valere, etiam si per illud constituatur præmium occidenti bannitum, docent Alex. in L. si plagii. ff. de V. O. Dec. in c. quæ in Ecclesiarum, de constit. num. 14. Clar. l. c. Cùm inconveniens non sit, ut ad ea, quæ licitè permittuntur, homines etiam propositis pecuniis alliciantur, modò tamen bannitus quis fuerit ob grave delictum; cùm aliàs,

si ex levi causa bannitus esset, v. g. pro debito pecuniario, statutum non valeret. Clar. l. c. cum Dec. l. c. dicente esse communem. Porro si statutum tale simpliciter diceret, licere bannitum impunè occidi, licere quoque eundem impunè occidi, tradunt Alciat. de verbor. significat. L. 2. fol. 44. vers. præterea. Jason. in L. in suis. ff. de liber. & posthu. n. 26. Clar. l. c. & alii testantes de communi, & quòd sic consuetudo observet.

Quæst. 249. Num occidens, quem ignorabat bannitum, gaudeat beneficio talis statuti?

R Esp. In tantum gaudere illum isto beneficio, ut evadat pœnam Homicidii, non tamen lucrari præmium seu pecuniam statutam aliàs occidenti bannitum. Bart. in L. 3. §. utrum. ff. ad Sylla. & in L. genero. ff. de his, qui not. infam. Clarus l. c. n. 67.

Quæst. 250. An & qualiter licitum sit occidere?

R Esp. Indubitatum & certum est, licere omnibus in bello sive defensivo sive offensivo iusto occidere hostes nocentes, quia hoc ipso, quòd ad vindictam justam & satisfactionem injuriæ, rerum & damnorum reparationem licitè bella assumanturque, licita sunt media ad illa gerenda, obtinendūque finem illorum; inter quæ est occisio hostium. Dixitamen: *Nocentes*; id est, reos injuriarum, arma sumentes: nam innocentes, quales sunt jure naturæ pueri, mulieres (intellige nisi & ipsæ pugnent v. g. in defensione urbis hostilis contra justos oppugnatores) item Jure Ecclesiastico Clerici religiosi (nisi & ipsi pugnent & arma gerant) item homines simplices & rustici, v. g. qui in caltris laborare, necessaria exercitui advehere debent, per se & ex intentione etiam in bello iusto occidere non licet, unde stultas & semper iniquas esse belli ducum civitates obsidentium minas, quòd, nisi certo tempore civitas tradatur, velint trucidare sine discrimine omnes, etiam infantes in utero materno existentes, ait Reiffenst. h. r. n. 73. dico etiam; ex intentione, siquidem per accidens & præter intentionem etiam innocentes cum nocentibus occidere licet, dum v. g. bellum geri aut victori obtineri nequit, nisi sic fiat. Atque ita contingere videmus in eversione arcium & expugnatione civitatum. Sed neque nocentes, postquam bello devicti & capti, interficere licet, nisi trucidatio illorum ad criminis atrocis vindictam, vel ad acquirendam firmandamve reipublicæ pacem, quietem ac securitatem, necessarium aut valde conducens videatur, cum vel sic trucidatio illorum sit medium ad finem justum & licitum; ita cum Mol. de I. & I. tr. 2. d. 7. Reiffenst. n. 74. & alii, monentes tamen parcendum multitudini, si non de rigore justitiæ, quo occidi possent omnes, saltem ex clementia & lenitate Christianæ Charitatis. Arg. c. 1. dist. 44.

Quæst. 251. Qualiter contrahatur irregularitas ex Homicidio commisso in bello?

1. R Esp. Primò: Qui in bello sive defensivo sive offensivo patenter injusto militant, pugnant, adhortando ad pugnam, vel qualescunque auxilium præstantes, omnes sive Clerici sive Laici fiunt per hoc irregulares, si vel unus occisus sit, aut mutilatus, etsi ipsi propriis manibus non occidant aut mutilent. Sylv. v. Homicidium. 3. q. 6. dicto 1. Covar.